

§ 1 Avsigelser

Förste vice talmannen meddelade att *Adrian Magnusson* (S) avsagt sig uppdraget som suppleant i trafikutskottet och att *Jamal El-Haj* (S) avsagt sig uppdraget som suppleant i arbetsmarknadsutskottet.

Kammaren biföll dessa avsigelser.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas partigrupp anmält *Jamal El-Haj* som suppleant i trafikutskottet och *Adrian Magnusson* som suppleant i arbetsmarknadsutskottet.

Förste vice talmannen förklarade valda till

suppleant i trafikutskottet
Jamal El-Haj (S)

suppleant i arbetsmarknadsutskottet
Adrian Magnusson (S)

§ 3 Meddelande om särskild debatt om hushållens ekonomi

Förste vice talmannen meddelade att på begäran av Socialdemokraternas partigrupp skulle en särskild debatt om hushållens ekonomi anordnas *fredagen den 31 mars kl. 9.00*.

Från regeringen skulle finansminister *Elisabeth Svantesson* (M) delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Begäran om särskild debatt om hushållens ekonomi

Sverige står på branten av en lågkonjunktur. Kostnadsökningarna åter sig in i plånböckerna hos svenska hushåll. Inflationen pressar upp priserna på mat, samtidigt som många drabbas av höga elräkningar och höjda ränte-

kostnader. Sammantaget innebär detta en större press på hushållens ekonomi än vad vi sett på många decennier. Det är därför angeläget att pressa tillbaka inflationen, som är den största utmaningen för hushållens ekonomi, samtidigt som vi hanterar inflationens effekter. Trots det allvariga läget saknas en plan och tydlig färdriktning från regeringen och deras stödparti. Svenska folket förtjänar svar från regeringen kring hur regeringen ser på läget och vilka åtgärder regeringen tänker vidta i det korta perspektivet för att underlätta situationen för svenska hushåll.

Socialdemokraternas riksdagsgrupp begär därför, i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. 23 § riksdagsordningen en särskild debatt om hushållens ekonomi.

Stockholm den 15 mars 2023

Å den socialdemokratiska riksdagsgruppens vägnar

Lena Hallengren

Mikael Damberg

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2022/23:246

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:246 Möjlighet till arbete för fler med funktionsnedsättning

av Jim Svensk Larm (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 11 april 2023.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 23 mars 2023

Arbetsmarknadsdepartementet

Johan Pehrson (L)

Enligt uppdrag

Kerstin Bynander

Expeditionschef

Interpellation 2022/23:257

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:257 Matchningsproblematik

av Serkan Köse (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 11 april 2023.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 23 mars 2023

Arbetsmarknadsdepartementet

Johan Pehrson (L)

Enligt uppdrag

Kerstin Bynander

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:262 Statens närvaro i hela landet

av Isak From (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 11 april 2023.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 23 mars 2023

Finansdepartementet

Erik Slottnér (KD)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

Interpellation 2022/23:264

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:264 Tioårsregelns funktion

av Mathias Tegnér (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 31 mars 2023.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 23 mars 2023

Finansdepartementet

Elisabeth Svantesson (M)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

Interpellation 2022/23:265

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:265 Möjligheter för Kronofogden att minska skuldsättningen i Sverige

av Ida Ekeröth Claussön (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 31 mars 2023.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 23 mars 2023

Finansdepartementet

Elisabeth Svantesson (M)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

Interpellation 2022/23:272

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:272 Åtgärder för att stärka kommunernas ekonomi

av Åsa Eriksson (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 11 april 2023.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.
Stockholm den 23 mars 2023
Finansdepartementet
Erik Slottner (KD)
Enligt uppdrag
Johan Ndure
Departementsråd

§ 5 Anmälan om faktapromemoria

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2022/23:FPM58 Översyn av CO2-krav för tunga fordon *COM(2023) 88* till miljö- och jordbruksutskottet

§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Skrivelse
2022/23:86 till finansutskottet

EU-dokument
COM(2023) 94 till trafikutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 17 maj*.

Svar på
interpellationer

§ 7 Svar på interpellation 2022/23:249 om lärares anmälningsplikt när det gäller papperslösa barn

Anf. 1 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Aylin Fazelian har frågat mig om jag avser att agera för att genomföra anmälningsplikten inom skolan även om den skulle konstateras bryta mot barnkonventionen och alla barns rätt till utbildning och om jag avser att agera för att genomföra anmälningsplikten inom skolan även om den skulle leda till att lärare lämnar läraryrket. Aylin Fazelian har också frågat mig om jag avser att agera för att genomföra anmälningsplikten inom skolan även om den skulle bedömas vara oförenlig med yrkesetiketen om att arbeta för alla elevers bästa, om jag avser att verka för att införa konsekvenser för de lärare som inte anmäler elever om förslaget blir verklighet och vad konsekvenserna i så fall skulle bestå av.

I Tidöavtalet anges politiska reformer på området migration och integration. Bland annat ska det lämnas förslag till en ordning med informationsutbyte och anmälningsplikt mellan Polismyndigheten och myndigheter som kan antas komma i kontakt med personer som befinner sig i landet utan tillstånd. Målsättningen med en anmälningsplikt är att bekämpa skuggsamhället och att få kontroll över vilka som befinner sig i Sverige.

Vidare anges att det kan finnas situationer där en anmälan skulle strida mot ömmande värden, till exempel i sjukvården. Undantag från informationsplikten behöver därför utredas närmare.

Samtliga förslag som regeringen kommer att lägga fram till riksdagen kommer att vara i enlighet med de bindande internationella regler som Sverige har åtagit sig att följa. Det innebär bland annat att ett förslag om anmälningsplikt behöver vara förenligt med FN:s konvention om barnets rättigheter – barnkonventionen – vari bland annat barnets rätt till utbildning slås fast. Barnkonventionen har sedan den 1 januari 2020 ställning som svensk lag.

Min och regeringens inställning är att skolan ska vara en trygg plats för elever, lärare och övrig personal inom skolväsendet.

Anf. 2 AYLIN FAZELIAN (S):

Herr talman! Det svar vi fick av skolminister Lotta Edholm var själv-
motsägande. Det går inte att säga å ena sidan att man står upp för alla barns
rätt till utbildning, å andra sidan att lärarna ska anmäla de papperslösa barn
som kommer till klassrummet. Det går inte att å ena sidan säga att skolan
ska vara en trygg plats för lärare och övrig personal, å andra sidan tvinga
på dem långtgående bördor som de inte vill ha, särskilt när våra lärare re-
dan är pressade och kommer att bli ytterligare belastade till följd av att
denna regering inte skjuter till resurser till välfärden och att nedskärningar
inom skolan kommer att vänta.

Detta är allvarligt. Om angiverilagen i Tidöavtalet blir verklighet
skulle det innebära ett tvång för en rad yrkesgrupper att rapportera och
ange papperslösa. Det är ett förslag som med rätta har mötts av massiv
kritik från fackförbund och barnrättsorganisationer.

Bland landets lärare är oron särskilt utbredd. Lärare vill vara lärare och
fokusera på pedagogik och lärande, inte tvingas agera informatör åt Migra-
tionsverket eller polisen. Förslaget till lag rubbar dessutom lärares yrkes-
utövning med konsekvensen att lärarna hamnar i en position där de känner
att de måste bryta mot lagen.

Låt mig också påminna skolministern om att det faktiskt står i lära-
rnas yrkesetiska regler att eleverna ska vara i centrum och att lärare ska vara
varsamma med att vidarebefordra information när det inte är för elevernas
bästa.

Det är sorgsam att regeringsunderlagets största parti, Sverigedemo-
kraterna, så tydligt dikterar över regeringsunderlagets minsta parti, Libe-
ralerna, som på papperet styr över Utbildningsdepartementet. Till ingens
förvåning har Sverigedemokraterna länge drivit politiska förslag om angi-
veri; det ligger så att säga i detta partis rötter. Mer anmärkningsvärt är att
Liberalerna har accepterat denna politik.

Skolminister Lotta Edholm behöver svara på om hon kommer att stop-
pa detta lagförslag. Det bryter mot barns grundläggande rätt och friheter.
Det bryter mot liberala värden. Det bryter mot barnkonventionen och inter-
nationell rätt. Det lägger dessutom en enorm börda på våra kommande och
nuvarande lärare.

Liberalerna sa sig en gång vara rösten för frihet och grundades just för
att motverka den här typen av politik. Nu verkar Liberalerna ha blivit en-
bart Sverigedemokraternas svans.

Prot. 2022/23:81
24 mars

Svar på
interpellationer

Min fråga till skolministern är vem hon väljer att lyssna på. Kommer hon att lyssna på Sacos, Sveriges Lärares och barnorganisationernas krav på att dra tillbaka detta politiska förslag, eller är det Sverigedemokraterna hon kommer att lyssna på?

Anf. 3 PATRICK RESLOW (SD):

Herr talman! Låt mig först rikta ett tack till statsrådet för svaret.

Denna debatt är ju ganska märklig. I Sverige har vi ett asylsystem som ska bygga på rättssäkerhet – antingen får man bifall till att vara kvar i landet, och får då uppehållstillstånd, eller så får man avslag. Får man avslag ska man lämna landet. Ibland får detta förberedas, eftersom det kan vara så att personen inte kan åka hem direkt.

De personer som stannar kvar trots avslag är illegala invandrare. De har då ingen rätt att vara i landet, enligt internationella konventioner. Detta är precis samma internationella konventioner som Aylin Fazelian nyss hänvisade till.

Ska vi inte ha ett rättssäkert asylsystem? Är det detta som är meningen?

När Stefan Löfven var statsminister sa han att om man har fått ett nej ska man lämna landet. Är det något annat som gäller för Socialdemokraterna nu?

Denna fråga handlar också om trygghet för elever, föräldrar och lärare. De ska veta vem som befinner sig i klassrummen och på skolgårdarna. De har rätt att veta att de personer som befinner sig på skolan också har rätt att vara där.

Det är också en fråga om barnets bästa. Här påstås att en anmälningsplikt skulle gå emot barnets bästa. Men det handlar om att ta hänsyn till barnet. Man vet ju inte hur hemförhållanden och boendesituation ser ut. Vi måste tänka på barnet. När det blir anmälningsplikt mot barn som vistas illegalt i landet och går i en skola kan samhället också sätta in åtgärder. Men detta vill Socialdemokraterna inte veta av.

Att man attackerar anmälningsplikten är kanske det mest anmärkningsvärda. Redan i dag har stora delar av offentlig sektor anmälningsplikt. Lärare och vårdpersonal måste göra orosanmälan. Men när det gäller illegala invandrare ska anmälningsplikt helt plötsligt inte få finnas, för då är det en angiverilag, vilket strider mot yrkesetiken. Tänk om man upptäcker att det finns skäl för en orosanmälan när det gäller ett illegalt barn? Ska man då inte kunna anmäla? Det är ju helt absurt.

Det är också absurt att Socialdemokraterna understöder argument att man inte ska följa eventuell lagstiftning. Skulle detta bli lagstiftning förutsätter vi att all personal som har att följa lagen också följer den. Annars driver man bort från demokratin. Personer som jobbar i offentlig sektor, och framför allt lärare som kanske undervisar om demokrati, ska följa demokratins spelregler. Det måste vi vara väldigt tydliga med.

Till sist några ord om barnkonventionen. Ingenstans i barnkonventionen står det var och hur utbildning ska bedrivas. Det enda som står är att alla barn har rätt till utbildning. Det strider alltså inte mot barnkonventionen att införa en anmälningsplikt. Utbildningen kan genomföras precis var som helst. Så funkar det redan i dag för barn som sitter på Sis-hem eller liknande och för barn som flyttas från en kommun till en annan. Det är den ansvariga myndighetens uppgift att se till att undervisning sker på lämpligt ställe.

Anf. 4 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Jag kanske ska säga några ord om bakgrunden till den utredning det handlar om. Under många år har vi sett ett skuggsamhälle växa fram där människor lever utanför svensk lagstiftning och utan rätt att befinna sig i Sverige, vilket har lett till stora problem. Inte minst utnyttjas människor i ett system där de inte har rätt att vara, och de som drabbas värst är givetvis barnen.

Med det sagt skriver vi i Tidöavtalet att det kommer att finnas fall där en anmälan strider mot ömmande värden, och för mig är det fullständigt självklart att Sverige ska följa svensk lagstiftning och de internationella konventioner Sverige har anslutit sig till.

Sverige har dessutom gjort barnkonventionen till lag, det vill säga lagt in hela barnkonventionen i den svenska lagstiftningen. Självfallet kommer barnkonventionen även fortsättningsvis att gälla i Sverige.

Anf. 5 AYLIN FAZELIAN (S):

Herr talman! Jag kan inte tolka ministrarnas svar som något annat än att hon står fast vid lagförslaget som kommer att tvinga offentliganställda inom välfärden att ange papperslösa. Det duger inte att utreda ett antal undantag; detta lagförslag behöver skrotas i sin helhet! Det är de rättsvårdande myndigheterna som ska sköta detta. Våra lärare ska inte behöva ange sina elever.

Det är fegt av skolministern att ducka för mina frågor med argumentet att en utredning kommer att tillsättas. Frågorna är fortfarande många, och de blir fler av att också Sverigedemokraterna deltar i debatten för att hålla skolministern i schack.

Vad händer med den lärare som vägrar anmäla sin elev? Blir den sparkad? Förlorar den sin lärarlegitimation? Många lärare känner stor oro, och flera vittnar om att de hellre säger upp sig än anmäler ett barn.

En lärare har valt att uttrycka det med följande ord: ”Nej, jag kommer aldrig någonsin så länge jag lever att ange ett barn som vistas utan tillstånd i mitt klassrum. Det är inte mitt jobb. Det strider emot den yrkesetik jag värnar. De får hellre ta min lärarlegitimation, begära in mina nycklar och be mig städa mitt skrivbord. Jag får söka nytt jobb, bli brevbärare, telefonförsäljare eller vad som helst. För den dagen vi lärare ska agera agenter och spioner åt Migrationsverket har jag inget längre kvar att göra i svensk skola. Då får jag be att tacka för mig. Och jag tror inte att jag är ensam. Jag tror att vi är många som vägrar att ange våra elever.”

Ett enat Saco, samtliga 21 fackförbund, är tydligt med att deras medlemmar inte vill se det här förslaget bli verklighet och att det skulle leda till stor negativ inverkan på arbetsmiljön för offentliganställda.

Kritiken från stora delar av samhället är stor. Men, herr talman, något som fastnat särskilt hos mig är min egen pappas ord. När jag beskrev lagförslaget om angiveri var han tyst en stund. Sedan skakade han på huvudet och sa: ”Aylin, inte ens i Iran.”

Min pappa var lärare när han levde i Iran, och det förtryck och det berövande av mänskliga rättigheter som sker i den diktaturen är ofattbart. Men inte ens i Iran tvingas lärare att ange sina elever.

Detta borde mana skolministern till eftertanke.

Anf. 6 PATRICK RESLOW (SD):

Herr talman! Jag blir lite konfunderad när Aylin Fazelian jämför Sverige med en diktatur i Mellanöstern. Jag vet inte vad man har för referensramar i Socialdemokraterna i dag om man gör sådana jämförelser.

Nej, Sverigedemokraterna håller inte skolministern i schack. Jag är här för att betona att det är viktigt med ett rättssäkert samhälle och att veta vem som är i landet. I dag befinner sig alltför många människor i landet utan att vi vet vilka de är. Vi ska veta vem som är här; det är det som det handlar om.

Alla som kommer i kontakt med illegala personer inom exempelvis skola och sjukvård ska som huvudregel ha en anmälningssplikt. Denna anmälningssplikt skiljer sig inte från dagens plikt att anmäla vid oro för att ett barn far illa i hemmet, och den anmälningssplikten hör jag ingen klagan på.

Vad händer med den lärare som inte följer lagen, frågar Aylin Fazelian. Ska den läraren säga upp sig? Ja, kanske det. Vill man inte följa svensk lagstiftning är man ingen bra lärarrepresentant, och står man inte upp för demokratiskt fattade beslut är man ingen bra lärarrepresentant. Kanske ska man då fundera på att göra något annat. Det har Aylin Fazelian rätt i, och det kan jag ställa mig bakom.

Det är viktigt att vi får till stånd en lagstiftning på detta område av just de skäl jag nämnt. Men framför allt handlar det om det som skolministern uttrycker mot slutet av sitt svar: trygghet och säkerhet för alla inblandade. Sedan får en utredning ta reda på var gränserna ska gå, hur utförandet ska ske och vem som ska ha den formella plikten.

Men en sak är säker: Barnkonventionen står inte i strid med detta, för barnkonventionen talar bara allmänt om rätten till utbildning och inte var utbildningen ska äga rum.

Anf. 7 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Aylin Fazelian säger att förslaget bör skrotas i sin helhet. Nu finns det ju inget förslag, utan det ska tillsättas en utredning i de här frågorna. Och jag är lite förvånad över att Socialdemokraterna så här tidigt tar avstånd från en hel utredning som handlar om hur man faktiskt ska bekämpa det skuggsamhälle som finns i Sverige och som jag tror att också Socialdemokraterna ser och tycker är djupt problematiskt. Utredningen kommer att fokusera på hela detta problematiska område, inte bara den del som handlar om hur man ska se till att barn får sina rättigheter tillgodosedda i Sverige. Jag har inte uppfattat att Socialdemokraterna tidigare har gjort ett sådant avståndstagande från detta i sin helhet.

Men frågan kommer att utredas; det är otroligt viktigt. Det är också viktigt att Sverige står fast vid de konventioner vi har skrivit under och givetvis även svensk lagstiftning, där numera barnkonventionen ingår som en viktig del.

Anf. 8 AYLIN FAZELIAN (S):

Herr talman! Den som någon gång har tänkt att Sverigedemokraterna är ett parti för landets löntagare borde lyssna på den här debatten. Patrick Reslow och Sverigedemokraterna var otroligt tydliga: Ställer man inte upp på de här uppgifterna – till exempel om lärare inte vill ange sina elever – får man säga upp sig. Då hör man inte hemma i skolan.

Det är verkligen magstarkt. Det är att lägga en börda på landets redan enormt pressade lärare att låta dem syssla med uppgifter som de inte vill syssla med. Det är inte att hålla de offentliganställda i Sverige om ryggen.

Det ligger i skolministerns makt att stoppa det här från att ens bli en utredning. För det strider mot grundläggande värderingar. Det är inte förenligt med internationell rätt och barns rätt till utbildning. Det ligger i skolministerns makt att redan nu kasta det här i papperskorgen, inte låta det gå till en utredning och inte låta det bli politisk verklighet.

Låt mig sammanfatta: Det är ett förslag som bryter mot barnkonventionen, eftersom det bryter mot alla barns rätt till utbildning. Det är ett förslag som innebär en risk för att lärare lämnar läraryrket i en tid då vi har en enorm lärarbrist. Det är ett förslag som hotar tryggheten och villkoren för breda löntagargrupper i Sverige.

Nog får vara nog! Sveriges lärare vill vara lärare. De vill inte syssla med angiveri. Det här behöver genast kastas i papperskorgen, och det ansvaret vilar på skolministerns axlar.

Anf. 9 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Nu anser Aylin Fazelian att det inte ens bör bli en utredning. Jag är faktiskt lite förvånad. Jag trodde att Socialdemokraterna tyckte att skuggsamhället är ett problem och att man måste göra något åt detta. Det vi diskuterar nu är en del av detta, men utredningen som helhet är ju mycket mer omfattande. Men, som sagt, den är inte tillsatt än, och jag ser fram emot att vi får direktiven så att vi kan diskutera dem.

För mig är det fullkomligt glasklart att barnkonventionen gäller, liksom annan svensk lagstiftning, och då måste vi också se till barnets bästa. Men utredningen handlar om något helt annat och något mycket större än så, nämligen hur vi ska bekämpa det skuggsamhälle som faktiskt är ett stort hot mot enskilda individer i Sverige. Det är ett skuggsamhälle där kvinnor och barn utnyttjas på ett fullkomligt vansinnigt sätt och som jag anser att vi måste göra något åt. Vi kan inte ha tusentals människor som lever under jord, som tvingas vara beroende av andra människor och som får arbeta praktiskt taget som slavar i Sverige. Vi har faktiskt också ett ansvar för att se till att det förändras.

Men, som sagt, barnkonventionen gäller och svensk lag gäller. Det kommer att avspeglas i de lagförslag som så småningom kommer. För det är viktigt att komma ihåg att vi inte har lagt fram några som helst förslag i den här riktningen än.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2022/23:251 om utformningen av gårdsförsäljningen

Anf. 10 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Tobias Andersson har frågat mig när regeringen avser att gå fram med ett förslag om gårdsförsäljning och om ett sådant förslag kommer att överensstämma med den senaste utredningens förslag.

Utredningens betänkande *En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker* (SOU 2021:95) har remissbehandlats, och ett stort antal remissinstanser har svarat på remissen. Det sedvanliga arbetet med att bereda remissinstansernas synpunkter pågår. I detta arbete behöver bland annat frågans komplexitet och tänkbara konsekvenser beaktas. Regeringen ser positivt på att möjliggöra småskalig gårdsförsäljning av alkohohlaltiga drycker under förutsättning att detaljhandelsmonopolet värnas.

Anf. 11 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Tack, Jakob Forssmed, för svaret!

Jag tror att det finns få enskilda sakfrågor som har tillåtits diskuteras i svensk politik under lika lång tid som gårdsförsäljning. Det är kanske frågan om danstillstånd och ett fåtal andra på det hela taget okontroversiella frågor med brett stöd för förändring som tillåtits dra ut på tiden lika länge.

För mig som individ, herr talman, ser jag gårdsförsäljning som en ren frihetsfråga, och som politiker i näringsutskottet ser jag det som en näringslivsfråga. Frågan ligger på Socialdepartementet på Jakob Forssmeds bord för genomförande. Då jag är av uppfattningen att gårdsförsäljning skulle gagna näringslivet, inte minst små och medelstora företag, den regionala tillväxten och besöksnäringens förutsättningar, ligger jag på i frågan.

Den 20 februari i år ställde jag därför en skriftlig fråga till socialminister Jakob Forssmed på temat gårdsförsäljning. I den redogjorde jag bland annat för att den förra regeringen valde att ignorera utredningen *En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker*, som kom den 8 december 2021. Jag redogjorde också för att utredningen förvisso föreslår att gårdsförsäljning ska tillåtas men samtidigt ställer flera mer eller mindre orimliga krav.

Herr talman! Jag ska återkomma lite mer i detalj till de begränsningar som föreslås i utredningen i mitt nästa anförande. Nu vill jag i stället poängtera det positiva i att det finns en regering som äntligen vill möjliggöra gårdsförsäljning, även om den exakta utformningen kommer att diskuteras såväl senare i denna interpellationsdebatt som senare under verkställandet.

Statsministern själv har i en intervju med TV4 konstaterat att gårdsförsäljning ska genomföras under denna mandatperiod, och Jakob Forssmeds partiledare, energi- och näringsminister Ebba Busch, har uttalat samma sak. Frågan ligger hos Jakob Forssmed, vår socialminister. Det är han som kan säkerställa att såväl regeringschefen som partiledaren blir nöjda.

Det finns dock kritiker som misstänker att det inom regeringen finns olika uppfattningar i frågan. En del sträcker sig så långt som att påstå att en orsak till att möjliggörandet av gårdsförsäljning ännu inte har ägt rum och tycks dra ut på tiden är risken att ansvarig minister resonerar annorlunda i frågan än statsministern och energi- och näringsministern.

Herr talman! För att sätta stopp för den typen av kritik och spekulationer ger jag nu Jakob Forssmed möjlighet att konstatera att regeringen, i samlad trupp med Jakob Forssmed i spetsen, kommer att verka för gårdsförsäljning under denna mandatperiod.

Anf. 12 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C):

Herr talman! Man har som riksdagsledamot möjlighet att kalla ansvarigt statsråd till kammaren för att diskutera angelägna frågor, och så har

Sverigedemokraterna gjort i detta fall. Men jag förstår egentligen inte varför Tobias Andersson står i kammarens talarstol och gnäller över frågan om gårdsförsäljning.

Det är en fråga som Centerpartiet har drivit under lång tid. Vi ser att det kommer att skapa arbetstillfällen, att det leder till landsbygdsutveckling, att det ökar turismen och att det bidrar till ökad livsmedelsproduktion runt om i Sverige.

Vi såg under den förra mandatperioden till att det genomfördes en utredning om gårdsförsäljning. Det var en del av januariavtalet och ett krav vi hade för att vara med i samarbetet. Utredningen genomfördes och visade tydligt att gårdsförsäljning går att genomföra utan att detaljhandelsmonopolet sätts ur spel och utan att folkhälsan påverkas. Det var positivt för oss att se slutsatserna i utredningen.

I går debatterade vi frågan om gårdsförsäljning hela eftermiddagen här i kammaren. Jag gjorde det ihop med Tidöpartierna, och det hördes många vackra ord från samtliga dessa partier om gårdsförsäljning. Man lovordade det av samma skäl som jag själv lyfter fram och pekade på hur viktigt det är att införa gårdsförsäljning.

Men vackra ord leder ingenstans. Det som leder någonstans är handling, och det var detta som saknades. Det leder oss tillbaka till frågan om Tidöavtalet. Om denna fråga nu är så angelägen och central för Sverigedemokraterna, för Moderaterna, för Liberalerna och, med lite mer tvekan, för Kristdemokraterna frågar man sig varför den inte har upptagits som en punkt i Tidöavtalet. Det är väldigt många frågor som tas upp där, men just gårdsförsäljning gled man av någon anledning förbi.

Uppenbarligen var gårdsförsäljning inte en fråga som var så viktig och angelägen för Tidöpartierna att den behövde tas med i avtalet. Uppenbarligen var Sverigedemokraterna, som har krävt denna interpellationsdebatt, så fixerade vid andra frågor i Tidöavtalet att de lämnade gårdsförsäljningen därhän och inte brydde sig om det.

Efter att Tidöavtalet skrevs under tillträdde den nya regeringen, och då överlät Sverigedemokraterna ansvaret för frågan till Kristdemokraterna, som nu sitter på ministerposten. Då får man fråga sig: Hur tänkte Sverigedemokraterna när de släppte fram en regeringsbildning som såg ut på det sättet när de visste att det enda parti som har en viss kluvenhet till gårdsförsäljning är just Kristdemokraterna, som nu sitter med det fulla ansvaret?

Detta leder mig tillbaka till frågan: Varför står Tobias Andersson och Sverigedemokraterna i kammaren och gnäller i stället för att använda de möjligheter de har att utöva tryck på den regering som de själva har tillsatt, inom samordningskansliet eller i de diskussioner som pågår internt mellan Tidöpartierna? Denna fråga ställer jag mig, herr talman.

Anf. 13 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Jag tackar ledamoten Tobias Andersson för möjligheten att komma hit till riksdagen och svara på den här typen av frågor och reda ut eventuella oklarheter.

Som redan konstaterats i det svar som har lämnats inte bara i dag utan även tidigare ser regeringen positivt på att möjliggöra småskalig gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker, under förutsättning att detaljhandelsmonopolet säkras. Detta har riksdagen sagt i ett tillkännagivande till regeringen, och både Centerpartiet och Sverigedemokraterna har deklarerat

uppfattningen att regeringen bör verka för en lagstiftning som möjliggör gårdsförsäljning i begränsad utsträckning, under förutsättning att Systembolagets detaljhandelsmonopol kan upprätthållas. Det är utifrån dessa förutsättningar som regeringen arbetar.

Lagstiftning tar tid. Detta är en komplex fråga, vill jag understryka. Det visas kanske av att det är den tredje utredningen som har arbetat med frågan. Jag har själv varit med och tillsatt de två föregående utredningarna, så jag känner till frågans komplexitet en aning.

Det är allmänt sett så och en rimlig ambition enligt mig att lagstiftning ska syfta till att ge långsiktiga och förutsägbara förutsättningar, inte minst för dem som påverkas av den. Utredningens betänkande har remissbehandlats. Ett stort antal remissinstanser har svarat på remissen, och sedvanligt arbete med att bereda remissinstansernas synpunkter pågår. Man kan notera att remissinstanserna gör sinsemellan mycket olika bedömningar av utredningens förslag.

Det är enkelt att se fördelarna med gårdsförsäljning, som har lyfts fram här i debatten, för svenska producenter och för att utveckla besöksnäring och landsbygd. Men jag vill gärna understryka att det är en komplex fråga som rör centrala delar av svensk alkoholpolitik och Systembolaget, vilket kommer till uttryck i riksdagens tillkännagivande. Det rör också EU-rätten, och där är det viktigt att vi säkerställer att svensk alkoholpolitik bestäms i Sveriges riksdag och inte i EU-domstolen, för det tror jag är ett scenario som alla är överens om att vi bör undvika.

Jag är väl medveten om att det finns en önskan om att ett regelverk för gårdsförsäljning ska komma på plats, inte minst hos aktörerna inom näringen.

Anf. 14 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Tack, socialministern, för svaret!

Jag kommer att börja med att bemöta Christofer Bergenblocks anförande. Det finns naturligtvis frågor som är av större vikt än gårdsförsäljning. Det tror jag att alla kan vara eniga om. Detta gäller inte minst de enorma samhällsproblem som Centerpartiet med regeringspartner har varit med och åstadkommit i Sverige under de senaste decennierna.

Jag ska vara ärlig med att när Tidöpartierna och samarbetspartierna ville skapa förändring var gårdsförsäljning inte den viktigaste frågan, utan det var den otrygghet och segregation som Centerpartiet har förespråkade, lovordat, möjliggjort och verkställt under decennier. Det var inte gårdsförsäljningen som stod högst upp på dagordningen, utan det gjorde den splittning och kriminalitet som Centerpartiet har tillåtit att växa, gro och få fäste i stora delar av Sverige. Så ärlig kan jag vara, herr talman.

Om jag vore centerpartist skulle jag vara försiktig med hur mycket jag sticker ut i en sådan här fråga, för Centerpartiet har valt sin samarbetspartner i form av Socialdemokraterna. Jag tror inte att man når långt på den vägen när det kommer till implementering av gårdsförsäljning i Sverige. Det var därför vi fick en utredning med begränsade direktiv, vilket gav ett begränsat förslag.

Med detta sagt vill jag blicka tillbaka på de fantastiska semestermöten jag har och som har involverat gårdsförsäljning vid besök på vingårdar i Frankrike, Italien, Sydafrika, USA och så vidare. Därifrån kunde jag inte bara ta med mig minnen utan också flaskor med vin, som nu ligger hemma

i Skövde och som bär på historier och upplevelser som jag tycker har skapat ett stort mervärde kring den besöksnäring som jag varit en del av.

Även om en vingård i Toscana eller Champagne är svårslagen har jag fina minnen även från bryggerier, destillerier och vingårdar här i Sverige. Det är därför jag vill värna deras förutsättningar, som i dag begränsas av att vi inte har gårdsförsäljning.

Denna fråga har som sagt utretts tidigare. Nu finns det ett utredningsförslag, och jag skulle vilja tala om de begränsningar som finns i förslaget.

Innan man går vidare till implementeringen hade jag och Sverigedemokraterna gärna velat se en diskussion kring hur vi eventuellt kan vidga det som utredningen vill begränsa.

Exempelvis föreslår utredningen att du ska få köpa med dig endast tre liter öl. Du får dessutom bara köpa dessa tre liter öl om du har tagit del av en föreläsning eller ett studiebesök i samband med att du har besökt detta bryggeri.

Alla som tycker att det är trevligt att grilla en varm sommardag vet att tre liter öl inte ens räcker till dig och en kompis under den eftermiddagen.

Jag tror verkligen att vi både kan behålla Systembolagets detaljhandelsmonopol och säkra den svenska folkhälsan även om man får köpa med sig fem liter öl från bryggeriet.

Herr talman! Vi kan leka med tanken att du har åkt dit och betalat för detta studiebesök och denna föreläsning. Det måste nämligen vara ett köp av detta, och det får inte vara så att du bara får information när du köper ölen. När du gjort detta sätter du dig ned och äter en middag. Får du då köpa med dig dina tre liter öl hem? Nej, förmodligen inte. För då har nog tidsbegränsningen satt stopp för detta i stället.

Allt detta begränsar naturligtvis möjligheterna för att gårdsförsäljning ska leda till bättre förutsättningar för den svenska besöksnäringen.

Jag har raljerat lite grann nu. Men detta är en uppenbar problematik. Därför skulle jag vilja höra om socialministern ändå överväger att luckra upp dessa begränsningar när man arbetar vidare med frågan, även om jag förstår att han inte kan gå in i detalj på detta.

Anf. 15 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C):

Herr talman! Vi fick plötsligt en annan debatt än den om gårdsförsäljning när jag triggade igång Tobias Andersson och Sverigedemokraterna. Han ville hellre lyfta fram allt det andra som finns i Tidöavtalet om migrationspolitik, rättspolitik och bensinpriser. Just det, vi får väl se hur det blir med bensinpriserna.

När man sätter sig i en förhandling – jag har förståelse för att Sverigedemokraterna är oerfarna på detta område – gäller det att hålla många bollar i luften samtidigt och ha många frågor igång samtidigt, både de stora och de små frågorna. Det gäller att klara av att hantera både den stora bilen och de små, enstaka frågorna som är viktiga.

Men uppenbarligen var det så för Sverigedemokraterna att just frågan om gårdsförsäljning inte var så viktig att de kunde hålla kvar den i tanken när de satt i förhandlingarna. Eller också var det helt enkelt så att den inte var så viktig att de ens iddes lyfta upp den. Den kom nämligen inte med i Tidöavtalet. Det gör att det inte finns en press på att genomföra innehållet i den utredning som Centerpartiet har sett till har blivit genomförd av den socialdemokratiska regeringen.

Det är inget att hymla med att Socialdemokraterna inte är positiva till gårdsförsäljning. Men de genomförde ändå en utredning, och det är betydligt mer än vad denna regering har lyckats med. Hittills har man inte lyckats prestera någonting när det gäller gårdsförsäljning. Frågan bereds i Regeringskansliet är standardsvaret. Men någon tidsplan har vi inte fått höra om. Hur propositionen kommer att se ut har vi inte fått höra om. Vi har inte ens fått veta om det ens kommer en proposition, bara att frågan är komplex.

Tobias Andersson borde ta möjligheten att driva på i denna fråga i de interna kanaler som finns mellan Tidöpartierna.

Anf. 16 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Jag har redan konstaterat hur regeringen ser på frågan. Vi ser positivt på att möjliggöra småskalig gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker under förutsättning att Systembolagets detaljhandelsmonopol säkras och värnas. Och riksdagen konstaterar att regeringen bör verka för en lagstiftning som möjliggör gårdsförsäljning i begränsad utsträckning, under förutsättning att Systembolagets detaljhandelsmonopol kan upprätthållas.

Jag har också konstaterat att det finns en utbredd önskan om detta, inte minst bland producenter.

Tobias Andersson beskriver sina minnen av hur det kan vara att så att säga förmera sin upplevelse genom att också få köpa alkohol på detta sätt. Andra har andra erfarenheter av alkohol och är mer negativa. Det är båda dessa saker som kommer till uttryck i regeringens hållning och i riksdagens önskan. Och vi ser positivt på denna möjlighet, men det förutsätter också att vi kan värna Systembolaget som är en hörnsten och en viktig del av svensk alkoholpolitik för att också begränsa alkoholens skadeverkningar.

Ledamoten Tobias Andersson för också ett resonemang kring utredningens förslag och de begränsningar som finns i utredningens förslag. Jag uppfattade att Tobias Andersson tycker att de är negativa och att de bör förändras i en mer tillåtande riktning.

Då kan jag bara enkelt konstatera att dessa begränsningar är komponenter i utredningens förslag som helhet. Utredningen har dessutom flera olika förslag som man tar ställning till. Skulle man göra på ett annat sätt behövs det också kompletterande beredningsunderlag. Det är ändå en komponent att framhålla i detta sammanhang.

Anf. 17 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Jag tackar för detta svar från socialministern. Det stämmer att jag tycker att delar av de begränsningar som föreslås i utredningen är av sådan art att de hade begränsat de förutsättningar som hade funnits för inte minst besöksnäringen och producenterna om man hade tillåtit gårdsförsäljning i en mer liberal form än det som föreslås. Så är det absolut.

Det finns även andra begränsningar som nämns i utredningen. Bland annat handlar det om produktionsvolymen för dem som skulle ges möjlighet att idka gårdsförsäljning, vilket är tillväxthämmande. Om ett bryggeri har en årlig produktion på 450 000 liter i dag – nästan de 500 000 liter som föreslås vara taket för att få erbjuda gårdsförsäljning i anslutning till bryg-

geriet – och vill växla upp verksamheten och skapa en besöksnäringsturism i den lilla bygd där man är verksam vet man att om man råkar sälja 50 000 liter mer – det torde vara ambitionen för varje företagsam människa att faktiskt vidga sin verksamhet – skulle man helt plötsligt behöva avbryta den gårdsförsäljning som man tillåtit att initiera. Man kanske investerar i verksamheten för att möjliggöra detta. Och i samband med detta växer man, och då tas möjligheten ifrån en.

Det finns bra exempel på producenter av hantverksöl som ligger på den nivån, både Poppels Bryggeri utanför Göteborg och Nils Oscars bryggeri som har populär öl, och som skulle riskera att begränsas och inte få idka gårdsförsäljning.

Det finns dessutom ett förslag i utredningen om en tidsbegränsning och att detta ska vara någon form av provotid på sex år för gårdsförsäljning. Det är väldigt ovanligt att man har denna form av solnedgångsklausuler, som vi kan kalla det, i svensk lagtext. Jag känner inte till så många andra exempel där man har sagt att detta får göras men bara under ett par års tid.

Jag vill veta hur Jakob Forssmed ställer sig till dessa delar av utredningen.

Anf. 18 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Svaret blir att det är svårt för mig att föregripa den beredning som nu pågår i frågan, där utredningens förslag naturligtvis är en viktig del av beredningsunderlaget.

Jag noterar de synpunkter som Tobias Andersson har på detta förslag. Där finns det inte motsvarande beredningsunderlag kring ett annat regelverk, utan det är detta som utredningen har lagt fram. Sedan får regeringen naturligtvis bereda detta ytterligare och ta ställning till de remissvar som har kommit in kring olika delar och olika aspekter av utredningen. Och det görs rätt olika bedömningar.

Regeringen ser positivt på möjligheten att införa gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker under förutsättning att Systembolagets monopol kan värnas. Detta är viktiga ingångsvärden för regeringen i den vidare processen, och det är också det mandat som har getts från riksdagen via ett tillkännagivande.

Jag tackar för att jag har fått möjlighet att komma till riksdagen och diskutera frågan med högt värderade ledamöter.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

den 23 mars

2022/23:285 Vattenkraften och Sveriges elsystem

av *Joakim Järrebring* (S)

till statsrådet *Romina Pourmokhtari* (L)

Prot. 2022/23:81

24 mars

*Svar på
interpellationer*

§ 10 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 23 mars

2022/23:480 Gallringstiden i personadressregistret

av *Peder Björk* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2022/23:481 Höjning av arbetsgivaravgifter

av *Niels Paarup-Petersen* (C)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2022/23:482 Utstationeringsregistret

av *Jim Svensk Larm* (S)

till statsrådet Paulina Brandberg (L)

2022/23:483 Boendesituationen för våldsutsatta kvinnor och barn

av *Laila Naraghi* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2022/23:484 Förändrat krav på spridningstillstånd

av *Victoria Tiblom* (SD)

till försvarsminister Pål Jonson (M)

§ 11 Kammaren åtskildes kl. 9.49.

Sammanträdet leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

ANNA ASPEGREN

/Olof Pilo

§ 1	Avsigelser	1
§ 2	Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 3	Meddelande om särskild debatt om hushållens ekonomi.....	1
§ 4	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	2
§ 5	Anmälan om faktrapromemoria	4
§ 6	Ärenden för hänvisning till utskott	4
§ 7	Svar på interpellation 2022/23:249 om lärares anmälningsplikt när det gäller papperslösa barn	4
	Anf. 1 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	4
	Anf. 2 AYLIN FAZELIAN (S)	5
	Anf. 3 PATRICK RESLOW (SD).....	6
	Anf. 4 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	7
	Anf. 5 AYLIN FAZELIAN (S)	7
	Anf. 6 PATRICK RESLOW (SD).....	8
	Anf. 7 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	8
	Anf. 8 AYLIN FAZELIAN (S)	8
	Anf. 9 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	9
§ 8	Svar på interpellation 2022/23:251 om utformningen av gårdsförsäljningen	9
	Anf. 10 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	9
	Anf. 11 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	10
	Anf. 12 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C).....	10
	Anf. 13 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	11
	Anf. 14 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	12
	Anf. 15 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C).....	13
	Anf. 16 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	14
	Anf. 17 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	14
	Anf. 18 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	15
§ 9	Anmälan om interpellation	15
§ 10	Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	16
§ 11	Kammaren åtskildes kl. 9.49.....	16